

AZ ERDÉLYRÉSZI
MÉHÉSZ EGYESÜLET
HIVATALOS LAPJA.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
STR. A. MURESAN (ATTILA-U.) 10.

Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtitkára.
Főmunkatársak:
BALÁZS PÉTER, BOGA LAJOS, SZENTPÉTERY GYÖRGY.

TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJELNIK
HAVONKÉNT EGYSZER

Meghívó.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület igazgató-választmánya Kolozsvárt 1926. évi június hó 12-én, szombaton d. u. 5 órakor az egyesület házsongárdi telepén rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja.
Kolozsvárt, 1926. június hó 2.

Az Elnökség.

Meghívó.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület gazdabizottsága Kolozsvárt 1926. évi június hó 12-én d. u. 4 órakor, szombaton az egyesület házsongárdi telepén bizottsági ülést tart, melyre a bizottság tisztelt tagjait meghívja.
Kolozsvár, 1926. június hó 2.

Az Elnökség.

Mi kell a méhésznek!

Sok méz, ennek elérésére pedig jó utbaigazítás. Ilyen jó utbaigazítás céljából kívántam ezen cikket megírni a méhközpük körüli való eligazodások és kinek-kinek a kitzított céljához a legjobb köpünek a megválasztására, mert a kezdő a méhészetben való járatlansága miatt a köpük rengetegében még eligazodni sem tud, nem hogy a legjobbat kitudná választani.

A méhészek amint ma, úgy a régi időkben is a jó méhközpüket a legfontosabb követelménynek tartották, állandóan módosították, javították több kevesebb szerencsével újabbakat alkottak, mind ezek ellenére még ma sincsenek vele megelégedve, mert még mindig újabbakat eszelnek ki; minden méhész a

maga köpüjének jósága mellett menyre-földre esküszik. Így a jobb utáni törekvésnek természetes követelménye, hogy a méhészek köpü feltalálási viszkege soha sem fog megszűnni, mert még mindig a legjobb, az ideális köfűt akarják feltalálni — bár eredménytelenül, mert minden méhésznek minden céljára alkalmas egy nagyságu és egy berendezésű köpüt igen bajos elképzelni.

A jellegzetesebb kaptárak berendezése, formája, nagysága a méhészeknek a méhészetben való jártassága, célja, az éghajlat, a méhlegelő viszonyok szerint a következőképpen alakultak ki.

Azon az alapon, hogy a lépek a köpü falához, vagy pedig a köpükből a lépek megsérítése nélkül kiszedhető keretekbe vannak beépítve, a köpük a régi módi, kásos és keretes köpük táborára oszthatók. A régi módi köpük szalma, gyékény, vesszőből fonott, vagy pedig deszkából, vagy odvas fából készült köpük csoportjára válnak szét, a kisebb nagyobb úrtartalmu cukorsüveg, harang, hordó, csésze, gula, kup, henger, hasáb, egy darabban levő, vagy több egymáshoz illeszthető kerek vagy négyszögletű részekből álló, felső, középső s alsó kijárással ellátott méhlikásokra oszlanak.

A keretes köpük rengeteg tömege a kis-keretes kis, és a nagykeretes nagy köpük csoportjára oszlik. Mindegyik lehet álló, amikor a köpü legnagyobb mérete a köpü szájától felfelé, vagy lefele terjed, ezek a szaporítások is a telelésre alkalmasabbak; vagy lehetnek fekvők, amikor a köpük legnagyobb mérete a köpü szájától jobbra vagy balra, vagy a köfű szájával ellenkező irányban terjeszkedik, ezek a mézelesre alkalmasabbak, míg a szaporításra kevésbé jók. Ugy a fekvő mint az álló köpükből a keretek vagy a német rendszer szerint

a köpü hátulján alkalmazott ajtó helyén szedhetők ki, vagy pedig az amerikai rendszer szerint a keretek felülről szedhetők ki. Vannak még ezeken kívül még egyenlő nagyságu és nem egyenlő magasságu négy oldalú ládákban összerakható fiókos vagy magazin köpük. Mind ezen több típusokra szinte felsorolhatatlan nagyságu (3—17.76 □ deciméteres) széles-alacsony, keskeny-alacsony, magas-keskeny, széles magas keretes köpük sorakoznak, vagy hogy a köpüknek a szája felé a kereteknek vagy a széle vagy a lapja fordul, amikor aztán előáll a különböző helyen méhészkedő méhészek által általánosan használt rengeteg tömegű keretes köpü.

Mit szólnak ezekhez a méhek? A növények keresztezésére és a virágok megtermékenyítésére kialakult modernivált méhek minden féle köpüben boldogulhatnak, mert a különböző köpükben méhészkedő méhészek ösztönszerűleg vagy tudatosan a köpüjükhöz alakítják a méheiket, másfelől pedig mivel a méhek a helyben sem válogatások alkalmazkodási képességük révén az adott viszonyokhoz bámulatos módon alkalmazkodnak, amely körülményből már magában is azt lehetne tartani, hogy a méhek nem reflex gépek, hanem olyan ésszel és intelligenciával ellátott lények, amelyek cselekedeteiket értelemmel, sőt talán megfontolt elhatározással tudják a létfenntartás érdekében kormányozni. A miért is a méhész ha kitzított céljai elérésére a méhekkel való elbánás közben velük nem akar összeütközésbe jönni és az eredményt kockázatlanul nem akarja a méhekéhez hasonló szorgalommal és tudással kell a méhek egyik, vagy másik munkásságát (fiásítást, szaporítást, építkezést és mézeltetést) céljaihoz képest előmozdítani, korlátozni; vagy megszüntetni.

TÁRCA.

Hogyan szépítették magukat őseink?

Írta: Dr. Péter Béla.

Az ember sohasem elégedett meg az Uristen adta természetes szépségével. Mindig okoskodott az ember, ahogy testi szépségét mesterségesen fokozza. A vad népek is befestik testüket rikítóbb színekkel és fényes karikát fűznek be testükbe, csillogó gyűrűkkel rakják meg ujjait, a kulturált városiak pedig hűségeesen követik a modern „kozmetikát“, amelylyel bőrüket és hajukat szebbé igyekeznek tenni. De ma már segítségül hívják az orvost is, aki operatív beavatkozással igyekszik a természet egy-egy kislálását helyre igazítani és a görbe orrból egyenest, a pisze orrból sas orrot formálni képes. És így volt az régen is. Már az ókori Egyiptomban kendőzték magukat a fiatal leányok. Arcukat pirosra és fehérre festették, sápadt ajkukat pirosították, körmüket narancsszínűre változtatták át és hajukat illatos olajjal szagosították. Az ókori rómaiak is nagy raffinériával értékelték a test szépségeinek fokozását, de a római birodalom összeomlása után az ellenkezőjébe csapott át az emberiség abba a durva és harcias korban, úgy hogy pl.

Szt. Hieronymus megtiltotta még a fürdözést is, csakis az apró gyermekeket volt szabad megfürdöztetni. Midőn az arabok az orvosi tudományt felvirágoztatták a test szépítését célzó ipart, a kozmetikát is kifejlesztették. Európában, elsősorban Franciaországban finomodtak a szokások, a társalgás válogatottabb, a ruházkodás tetszetősebb lett és a testápolásaimét divatbajjott.

A kozmetika, a test ápolása abban a korban a sebészetnek kiegészítő része volt és az akkori sebészeti irodalomban sok adatot találunk a test ápolása és mesterséges szépítése tárgyában.

Az első könyvet a kozmetikáról *Mondeville* francia orvos írta, amelyben sok érdekes részletet találunk a bőr ápolására, a haj festésére és az ehhez hasonlókra vonatkozólag. Ez a tizennegyedik században élt orvos azonban nem nagyon szerette a kozmetikát, mert azt írja a könyvében, hogy a kozmetika „ellenkezik Istennel és az igazsággal és nem a beteget kezelő orvosnak való, mert csak elpalástolásra és félrevezetésre való.“ Tovább pedig azt mondja, hogy a kozmetikával az orvos nagy jövőt biztosíthatna magának, „mert az asszonyok protekciója nélkül nem juthat az ember előre és a családokban nem tehet szert népszerűsége. Ezért bizonyos esetekben jobban keresik az asszonyprotektiót, mint a pápa támogatását, vagy az Uristen segítségét.“

Ebből az érdekes régi könyvből had álljon itt egy-két mutatóvány. A tulságosan vörös arcot be kell kenni az *utifü* levéllel, melyet *rózsavízzel* kell keverni és hozzá kell adni finom porrá darált vasat, azután egy fekete marhának a megpörkölt lábát és lépjét, mindegyikből három unciát, végül pedig még két unciát szózatlan zsirt kell belekeverni.

Abban az időben nagy súlyt helyeztek a bőr szörtelenítésére. Erre is az *utifü* levét használták szulfidok és alkáliák keverékében. Ugyanerre a célra szolgált az *ebzőlő* levele, friss sajttal keverve.

A test szagosítására *rózsavíz* és *ibolya-olaj* használtak. Az illat intenzívebbé tételére *szerecsendiót* és *szegfűszeget* adtak hozzá, de óva inti szerző a hölgyeket, nehogy kámfort keverjenek bele, mert akkor nem kívánják meg a férfit.

A hónaljok izzadása ellen azt ajánlja a hölgyeknek, hogy dörzsöljék meg hónaljukat *ibolyagyökérrel*, *timsóval*, *ólomfényvel*, *myrrhával* és *rózsabimbóval*, belső kezelésre pedig ajánlja, hogy rágják a földi bodza gyökerét, azután egyenek gesztenyét igyanak rá egy pint jó bort és egyenek utána bogáncsgyökeret és spárgát.

A haját is festették már akkor. A legkedveltebb szín volt úgy a férfiaknál, mint a nők-

De milyen hát a jó köpű? Ebben a méhek a legjobban telnek, rajzanak és mézelnek, a méhész pedig a legkevesebb fáradsággal és a leggyorsabban — így a legkényelmesebben — szaporíthat vagy mézeltethet. Ezek szerint a legjobb köpű úgy a méheknek mint a méhésznek a legmegfelelőbb.

A méhész célja vagy a szaporítás, vagy a mézeltetés, de egyik irányzat a másikat kölcsönösen kizárja, mert a szaporításkor a népesség megoszlásával a munkássereg megfogja e szerint a munkaerő is szétforgácsolódik; a mézeltetéshez pedig a nagy népességet a rajzásikévd felébredése nélkül kell együtt tartani, ezekhez képest a rajoztatáshoz 35—40 literes kicsi, míg a mézeltetéshez a 90—100 literes, vagy még ennél is nagyobb (a Profokovits orosz méhész köpűje 280 literes volt) köpű kell, így már mostan is megállapítható, hogy ez a köpű a mi rajzáshoz alkalmas, mézeltetésre alkalmatlan, míg a mézeltetésre alkalmas köpűben a rajoztatás nem sikerül.

A lépes méz készítéséhez a köpűt úgy kell berendezni, hogy a lépes méz készítéséhez szükséges helyet a méhek okvetlen elfoglalhassák, de az anya oda ne juthasson; mire nézve a fészekbe széles, de alacsony keret szükséges, mint ezt az amerikai rendszerű Langstroth féle köpűben találjuk, ezek felibe jönnek a lépes méz készítéséhez alkalmas keretek vagy pedig a botok azért, mert a széles kereten levő nagy népesség nagy átmérőjű gömbölyded fészket alakít, amikor is a botok sora beleesik a gömbölyded fészek külső körvonalába, ekkor a méhek a lépes méz készítésére szánt helyet kényszerítve vannak elfoglalni, de el is foglalják.

A nagy keretes nagyköpűkkel való méhészkedéshez több gyakorlat s nagyobb szakértelem kell, hogy a méhész a fiasítás, építetés és mézeltetés vezetéséhez szükséges nagyobb gyakorlatot megszerezhesse, a könnyebben kezelhető kiskeretes köpűben kell a méhek munkájának irányításához szükséges gyakorlatot megszerezni.

Az elősoroltakból az tűnik ki, hogy a rajoztatáshoz a 35—40 literes köpű a legjobb, mert ebben válik a törzs a leghamarabb olyan zsufoltá, hogy megrajozhasson, az 50—60 literes kiskeretes kisköpű a mézeltetéshez legjobb nagykeretes nagyköpűkkel elbánás gyakorlatának a megszerzéséhez a legjobb, míg ellenben a mézeltetéshez olyan nagy keretes nagyköpűk a legjobbak amiben a legtöbb fiasításnak és a legtöbb méznek úgy jut hely, hogy a köpű zsufoltá ne válhasson, mert a

nél a: sáfrán szín. Ennek nagyon komplikált és zavaros a receptje.

A hézagosan növő szakált azzal lehet eltávolítani, hogy a bőrt a megfelelő helyen az abrutürömmel (*Artemisia abrotanum*) be kell dörzsölni.

A száj rossz szagának az eltávolítására többféle receptet is közöl ez a könyv. Hogy öreg nőknek az arca fiatalos külsőt kapjon, e végből a bőrt a szőlőgyökér nedvének és méznek a keverékével kell bekenni.

Az emlők túlságos nagyra növéseinek megakadályozására vagy a máris igen nagy mellnek a visszafejlesztésére ajánlja a mellnek beléndekfüvel, fehér borssal, köménnyel, zöld gubacsokkal és a bolhamag oldatával való kezelését.

A sötét arcszínnek és a bőr csunya színének eltávolítására, javasolja abört léstyanagygyökérrel és rózsavízzel kezelni. Erre a célra jó a kalmosgyökér rucacsirral keverve. Az ókori perzsák és zsidók a bőr fehéritésére a myrrh-olajat tojásbabbal keverve ajánlották. Azt írja a könyv, hogy egy öreg patikus azt állította, hogy ezzel a szerrel lehet a bőrnek leginkább szép fehér színt kölcsönözni. A szárított izsópból készített tea is megfehéríti a bőrt.

Ezeket és hasonlókat olvashatunk ebben a régi könyvben.

mézeltetésre a nagy munkássereg csak ezekben tartható együtt a rajzásra való kedv felébredése nélkül; a lépes méz készítésére pedig a széles, de alacsony keretekkel ellátott köpűk a legjobbak. Ezeknél fogva egyféle keret és egyféle kaptár a méhészeten nem is használható, mert úgy a méhész célja (mézelés vagy szaporítás) mint a méhlegelő és az éghajlat is különböző nagyságu és berendezésű köpűket követel.

Ha a méhészeteiket megnézzük azt találjuk, hogy a legkevesebb szakértelemmel méhészkedő paraszt méhészeknél a kasok, a több szakértelemmel méhészkedőknel már a kiskeretes kisköpűk, a gyakorlottabb méhészeknél pedig a nagykeretes nagy vagy a szükséghez képest még mindig nagyobbítható nagykeretes fiókos köpűk vannak a használatban. Vagyis a méhészeti fejlődési korszakait mutató kast, kis keretes kisköpűk és a nagykeretes nagyköpűk minden méhész a méhészeti beltartás, tudomány, képessége célja szerint használja, mindegyik a maga köpűjét tartja a legjobbnak és vele több-kevesebb eredményt ér el. Amint a méhészeti fejlődött, úgy gyarapodott a méhészeti tudomány is, úgy nagyobbodtak a keretek és a köpűk, úgy tökélesedett a méhekkel való elbánás, de ha a méhész a tudományának nem a megfelelő nagyságu köpűben akar méhészkedni, munkálkodása eredménytelen marad. Innen van, hogy a méhészek közt rendkívül heves vitázás indult meg Dzierzon felléptével, amikor a kasokról a kasoknál kétszer nagyobb a kiskeretes kisköpűkre tértek át a méhészek; Neiszer György a nagyobb keretek használatávsí olyan heves vitázást idézett fel, ami a méhészeteiket már pártokra szaggatta; Ponorádi a nagykeretes nagyköpűk létjogosultságát Ambróny Béla letörésével vitta ki. A conservatív méhészek álszeméremből restelik beösmerni, hogy vezető szerepüket elvesztették a fejlődő méhészeti újabb mestereivel szemben, akiknek fölényességét rosszul esik elősmerni, tévedésüket, vagy meggondolatlanul kimondott kijelentéseiket körömszakadtáig védelmezik, holott a méhészvitatát ez ideig mindig a méhek házitörvényei, vagyis a természetesség és az ez alapon elért eredmény döntötte el és minden vitánál egy egy újabb méhészeti jobb elv domborodott ki és foglalt tért; éppen azért a méhészeten a vitának helye sem volna, mert az eredményes méhészeten a főszerepet a méhek természetének ösmere, a méhész mindenre kiterjedő éber figyelme és a méhekéhez hasonló lankadatlan szorgalma viszi.

A köpű igaz, hogy nem csinálja sem a rajt, sem a mézet, de a méhek szaporodásának és mézelésének irányítójává, sőt eszközkévé válhatik, amint ezt már más alkalommal kimutatni igyekeztem. Azért a jó köpű az eredményes méhészkedésnek talán a kelleke és mindenki már a méhészkedés megkezdésekor a legjobb köpűben akarja megkezdni.

A kezdő szaporítani akar, de a méhekkel elbánni nem tud, azért hogy a méhek előtte ösmertelen házi rendjébe bele se kontárkodhasson, olyan köpűt kell választani, hogy a legkevesebb veszteség érje. Ilyen a kas, kiltűnő méhflakás ez, mert annyi sok évszázad által még mindig használatos, sőt a legtöbb méh éppen a kasokban van, ebben néhány méhszurás árán megtanuljon a méhészeti elemelt, ha tovább akar haladni a kas alá, vagy fellbe helyezett átmeneti köpűkkel megnagyobbítja a köpű térfogatát és keretekbe próbál építtetni, megkísérli ezzel a mézeltetést is. Kényelmi és gondosági szempontból legheylesebbnek vélem már eleitől fogva a felülről kezelhető amerikai rendszerű kiskeretes ládikákat használni, amikor már köpűként 10—15 kiskerete van csak azután tér át a kiskeretes kisköpűk használatára, amikor az átmeneti köpűnek használt ládikákat egymásra rakva, már készen is van az amerikai rendszerű kiskaptár. Ezekben megtanulja az építtetés, fiasítás és

mézeltetés vezetését és irányítását. Csak amikor már ezekből nagyobb tömegű mézet tud szüretelni azután tér át a nagy köpűkkel való méhészkedésre, a lépes méz készítésére és a szaporán petéti anyák kiterjesztésére.

Ezek után talán killehet mondani, hogy a kezdőknek a legjobb méhflakás a kas; a gyakorlottabb méhésznek a kiskeretes kisköpű; a sok méz nyerésére a nagykeretes nagyköpű; a lépes méz készítésére a 32—45 cm. széles 20—24 cm. magas keretekkel ellátott köpű. Ha pedig még a méhész kényelmi követelményeit is figyelembe vesszük, legjobbak a felülről kezelhető nagykeretes fiókos köpűk, mert egy fiókkal rajoztatni, több fiókkal mézeltetni lehet, a köpű térfogata a szükséghez képest mindig megkisebbithető, vagy nagyobbítható, a munka a legkevesebb, és a leggyorsabban végezhető. A méhész kényelmeiük igényeinek ezen nagyfióku kielégítése az oka annak, hogy amerikai rendszerű nagykeretes köpűk nemcsak hogy mindig terjednek, hanem a használatból mindinkább kezdődik kiszorítani a német rendszerű köpűket.

Végezetül pedig ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a teletetésre és a rajoztatásra az álló, a mézeltetésre pedig a fekvőköpűk a legjobbak, a legjobbnak azt a köpűt kell tartani, ami a méhész célja szerint akár a fekvő, akár az álló alakban használható.

Horhü Balla István

Az izsóp szerepe a háztartásunkban.

Irta: Dr. Páter Béla.

Sokan igyekezünk egészségünket föntartani, hogy ezzel megnyújthassuk a lehetőség szerint életünket. Az egészség föntartásának a legfontosabb teendője emésztési szervünket rendszerben tartani. A jó emésztés első kelleke egészségünknek, ez alapföltétele a hosszú életnek. A kinek gyenge a gyomor, az gyomorjavító orvossághoz nyúl. Gyomorerősítő pálinkát vesz be, vagy gyomorjavító teát iszik. Sokszor a belek működésének a szabályozása igen fontos. Külön gyógyító teám van a bélhurut gyógyítására, külön teáink vannak a gyomorbaj gyógyítására és az étvágy fokozására, de mindezeket felül arra szeretném a közönség figyelmét fölhívni, hogy a vastag és végbél működésének a szabályozására jó hatással van az *izsóptea* rendszeres élvezete. Sokan vannak, akik rendetlen bélműködésről, nehéz és rendetlen székelésről panaszkodnak. Ezek az egyének közbe-közbe hashajtó szerekhez kénytelenek folyamodni, ami azonban azzal a kellemetlenséggel jár, hogy hascsikarást és hirtelen kiürítést okoz, amire azután egy-két napi reakció vagyis újból a székrekedés következik be. Ez alól csak egy fajta hashajtó tea tesz kivételt, amelyet most aluliroitaknak a neve alatt forgalomba hoztunk.

A hashajtó tea alkalmazását azonban megelőzhetjük, ha a bélműködés rendszeres szabályozásáról gondoskodunk. Erre pedig alkalmasnak találok az *izsóptea* rendszeres élvezetét. Az *izsóptea* nem kellemetlen ízű, hasonló az ize és zamata, mint a hársfateának. Kissé keserű, azért jól kell megcukrozni. Az izsópból a virágos ágvégeket és a leveleket kell teának megfőzni. Egy liter teára 8—15 gram szárított izsápot vesznek. Ez a tea kellemes ízű és a belek működését elősegíti, amennyiben a belek tartalmát meghigítja, a székelést megnyitja és kitakarítja, a szervezetet tehát fölfrissíti. A régi könyvek azt írják róla, hogy a bőrnek szép színt ad és a látást erősíti. Ez is csak a bélműködés fokozására vezethető vissza. Mint nyálkaoldó szert is említik, amely a tüdőt megtisztítja a nyálkától és amelletl kitakarítja.

Tekintettel arra, hogy a véntülésnek egyik oka gyanánt a vastagbélben összehalmozódó baktérium-kolóniák működését tekintik, azért az izsóp mint a vastagbél kltisztításának egyik

eszköze, hozzájárul ahhoz, hogy az ember fiatalságát megnyujtsa és megóvja a korai vénüléstől. Az izsóp egyike a legkiválóbb méz- és növényeknek, amelyet minden méhésznek melegen ajánlhatok a felkarolásra, mert sokáig virágzik és igen kladó legelőt ad a méheknek. Ezen haszna mellett az izsóp a házi patikában is foglalhatja helyét. A megszártított virágos hajtásai kellemes ízű teának használhatók. Ezt a teát élvezeti teának ihatjuk rendszeresen estenként, mert kellemes ízű, nem ártalmas, nem izgat úgy mint az orosz tea és azonfelül egészséges is. Hogy még kellemesebb és zamatosabb legyen a tea, hozzá keverhetünk egy kevés borsmentát is, amely a tea élvezetességét nagyon fokozza. Akikkel az én ilyen módon összeállított teakeverékeket megkóstoltattam, azok mind elismerőleg nyilatkoztak ezen teakeverékekről.

Az izsópot mint mellbaj és skrófula elleni teának is ajánlják, mert fölmelegítő és átható hatású, tisztít, old és higítja a nedveket.

Régebben hivatalos volt az izsóp a gyógyászatban és a fejsorvások egyiké volt. Kivált sárgaság, vizkóróság és kőbántalmak ellen használták, külsőleg pedig mint szemviz szerepelt. Némileg izgatólag is hat, de nem izgat úgy, mint az orosz tea.

Mind ezek alapján föl hívom a méhésztársak figyelmét az izsóp fölkarolására. Telepítések be méhesök mellé, hogy méheiknek méz- és növényi nyujtsanak, a mellett pedig használják föl az izsóp teának. Ha egyébért nem, hát az orosz tea helyettesítésére használják. Az orosz tea nagyon drága lévén, tetemes megtakarításra tehetünk szert ezen kellemes, izletes hazai tea felkarolása által.

Az izsóp magja magkereskedéseinkben kaphatók.

Néhány szó a nagy és kis keretekhez.

Irta: Lukács Ottó főerdőmérnök.

(Voina N. erdélyi méhésztollából a „Buletinul Apicultorilor“ f. é. márciusi számában egy cikk jelent meg, amely erdélyi vonatkozásai miatt érdekelni fogja méhésztársainkat. Rövidített fordítása a következő.)

A Buletinul Apicultorilor 1925. évi 4. számában Topárdán Atanár méhésztárs fentírt cím alatt hozzászól a kis és nagy keretek kérdéséhez. Miután először elmondja a kis keretek előnyeit, amelyeket azok könnyű kezelhetőségében, a méz bármikor és könnyű kipergetésében stb. látja, rátrát azok hátrányaira, amelyek a rossz teletelésnek és a tavaszi lassú fejlődésnek az okai, végül pedig megírja, hogy Berlepsch rendszerű kaptáraiban oly módosítást alkalmazott, hogy a homlokfelhoz kis kereteket, azután az alsó és felső sort átölelő egész kereteket, majd megint kis kereteket helyez.

Tekintet nélkül arra, hogy Topárdán méhésztárs a saját tapasztalatai alapján eszközölte-e ezt a módosítást vagy más rendszerek hatása alatt, az alábbiakban annak a méhésznek az emlékeit akarom felidézni, aki először jött rá a Berlepsch kaptár nagy keretjének eszméjére, s akit emiatt nyugdíjaztak és haláláig üldöztek.

Ez az ember Abend András volt. Foglalkozását illetőleg tulajdonképpen szabó, de vérbeli méhészt. Amikor a volt Magyarországot méhészeti kerületekre osztották, ő lett a VI. nagyenyedi kerület vándortanítója. Ezek a vándortanítók azonban úgy kellett, hogy dolgozzanak, ahogy az nekik Budapest diktálta, már pedig a méhészeti főfelügyelő Kovács Antal volt, aki Grand Miklósnak lévén a veje, a Berlepsch-Grand kaptár kizárólagos terjesztését rendelte el.

Abend azonban nem volt megelégedve a Berlepsch-kaptárral. Folyton kísérletezett, módosított, de csak titokban, mert félt, hogy feljelentik s emiatt elcsapják. Nyomorogni fog és szegény András bácsi, ahogy nevezték nem is kerülte el azt, amitől félt.

Íme az az ember, aki már 28 évvel ezelőtt tört pálcát a Berlepsch-kaptár felett csak nem merte nyíllan megtenni.

1901 június 2-án az én méhészetemet is meglátogatta. Akkoriban 12 kasom és 24 országos méretű kaptárom volt. Amikor ez utóbbiakat megpillantotta észrevehető volt arcán a nemtetszés kifejezése. Nem is időzött sokáig a méhesben, hanem kiment a kertbe és az öszszegyűlt falubeitieknek előadást tartott. Tudva azt, hogy nagy mestere a kasokból készített múrajzoknak, kérésre fél óra alatt két múrajt csinált, amelyek eredményében a jelenlévők mind kételkedtek. Pedig őszire ez a kettő lett a legerősebb családom.

Ebéd után meghívtam apám méhészetét megtekinteni. Utközben összebarátkoztunk és ő nagy titokban, teljes diskreciómat kérve kijelentette, hogy az országos méretű keret kicsiny; ezen állítását a ma már általánosan ismert okokkal támogatta és azt tanácsolta, hogy a fészkekben kétszer oly nagy kereteket helyezék el. Tanácsát megfogadtam, s a kettős keret bevált, mert a méhek jobban teleltek, tavasszal pedig jobban szaporodtak.

A kaptár azonban még mindig kicsiny maradt, mert éppen a jobb fejlődés következtében nagyon korán kirájozt a család. Ez ösztönözte az öreg Abendet, hogy a három soros Berlepsch-kaptárt még egy sorral megtoldja. A méhészetnek használt vele, de saját magának ártott. Üldöztek egész haláláig. Híve azonban megőrizték az emlékeit és a kaptárát.

Szemelvények tagtársaink leveleiből.

Kedves Méhésztársaim!

Ne nehezteljenek reám, hogy mint kezdő méhészt ilyen semmiségekkel zavarom Önöket, de mint jó magam is ellensége vagyok a méheknek két füsttel való lefojtásának, örömmel olvastam Engli Vilmos méhésztárs ur közleményét a M. K. 3-ik számában, amelyben a méhek leszédítését említette, részben ezen tárgy körül forog ezen kezdő megfigyelésem és tapasztalatom is. Mint kezdő méhészt igyekeztem töllem telhető módon a méhesemet benépesíteni, bár az itteni orosz lakosság foglalkozik deszka köpűs méhészetel (azon kérdésemre, hogy miért nem térnek át esetleg gyékény vagy szalmakas vagy keretes rendszerre, az a válaszuk, hogy így tanulták az apjuktól meg a nagyapjuktól s ez a legjobb méhészt) rajt semmi pénzért el nem adnának babonából, ellenben kis malacért szívesen elcserélnék, de azon időben nem lévén sem nálam, sem a környéken kis malac, kénytelen voltam pénzért venni 2 lerajzott deszka köpűt a rajzás után 4 hétre. 1925 június 27-én vettem 1000 lejért. Az alapjuk 30 cm, teleje 18 cm, magasságuk 60 cm volt, a köpű 3/4 colos fenyődeszka, a család súlya egyik 29 1/2 kg. a másik 30 kg. volt. A haza szállítás után szépen dolgoztak, a távolság ahonnan vásároltam légvonalban lehet egy jó ngyedóra járás, figyeltem s magam is figyeltem az első napon egyik s másik családtól kb. 20—20 méh tért haza este azt is össze szedtük a régi helyükön elhelyezett üres lépes kaptárba. Második nap már egy sem hagyott itt. Volt még egy üres országos kaptárom elhatároztam, hogy az egyiket szépen leszédítem s átrakom. Néhai nagymesterünk Sötér nyomán csináltam szédítő ládát s egy erős augusztus végi napon el is bántam velük 3-szor erős leszédítés kellett nekik volt annyi méh benne, hogy egy 5 literes fazék egyszerre tele iett, szép, fiatal erős anyjak volt. A méhek 3—4 perc múlva ébredtek 10 perc múlva mintha semmi sem lett volna velük. A lépeket egy-kettőre keretbe szabtam 20 országos kicsi híján tele lett. 4—5 nap múlva a lépkötésre használt rafát mind lerágták s részben ők kihordták, részben én elszedtem. Szépen jeleltek, tavasszal jól dolgoztak, ellenben

rajt nem adott, lehetséges, hogy megsínylették az átrakást és leszédítést, vagy esetleg a múlt évi rossz időjárás elvette a kedvüket. A másik köpű ellenben minden takaró nélkül 3/4-es fenyődeszka köpűben oly szépen telelt, hogy az elhalt méheket könnyen meglehetően számlálni és május 25-én olyan rajt adott ki, hogy mint egy füstfelhő kóválygott a kert fölött, a falusi zsidóság kiszaladt bámulni, hogy mi az. A raj 4 kg. 10 dkg. volt. 12 nap alatt 20 országos keretet teljesen kiépített, ekkor felraktam 3 sorra, hogy ne adjon unoka rajt augusztus 30-án a folyamán elszedettekkel együtt 36 országos keret volt kiépítve, igaz, hogy a legjobb időben volt a raj, a hárs akkor kezdett virágzni s itt az erdőben 20% hárs van ezen tapasztalata tomból arra következtettek, hogy a vékony köpűben is nagyon jól telelnek a méhek. Az ide való lakosság télire felhordja a köpűket a padlásra széna közé, egyeseket reá vettem, hogy hagyják kint a köpűket, ahol a nyáron voltak az eresz alatt, csak éppen a röplyukat zárják be fogas szükítővel az egér ellen. A tél folyamán elég hideg volt 20—25 fok, de a pusztulási arány nagyobb volt azon méhésznél, aki fölhordta a padlásra a köpűket, mint azoknál, akik kint hagyták az eresz alatt.

Méhésztársi szeretettel és tisztelettel

Skyva Ferenc
állomásműnök.

Hozzászólás a röplyuk kérdéséhez.

Én a felső röplyuk hive vagyok. Jobban szellőztet, a méhek könnyebben jutnak terhükkel a kaptár belsejébe, jobban megtudják védeni mézüket és talán korábban is kelnek. Felső röplyukkal érhetjük el azt is, hogy a felső fészki mézkiókba közvetlenül bejuthatnak a méhek anélkül, hogy a Hanemann rács torturáját végig kellene szenvedniük, amely ekkor csak a két szakasz összekötésének fenntartására szolgál. Hátránya, hogy a kaptár fenekét gyakran kell takarítani.

Tekintettel arra, hogy a röplyuk helyzete szoros összefüggésben van a keretek méreteivel és a fészkek helyével, véleményem szerint alsó röplyukat kell alkalmazni alacsony kereteknél; felső röplyukat lehet használni a legáltalában Bócsonádi méretű kereteknél, vagy az olyanoknál, amelyek alacsonyak ugyan, de hideg állásban vannak; a magas és hideg állású kereteknél jobb, ha a röplyuk a keretmagasság felső harmadának az alsó táján van, hogy a fészkek fölötti méz koszoru képződhessék.

Lukács Ottó,
főerdőmérnök.

A röpdeszkáról.

Baricz Barnabás urnak tökéletesen igaza van. Semmi tulzást nem tesz midőn azt mondja, hogy mintsem széles küszöböt használjunk, inkább mellőzzük teljesen. Azonban ha 0.5 centi széles hézagot hagyunk a küszöb és a kaptár falai között — a mit akár egy pár 0.5 centi vastag lécdarab közbetevésével, akár szegzés után húzzuk ki a kívánt távolságra a — küszöböt — akkor bátran használhatunk 3—4 centi széles küszöböt is, mert a küszöb alá került méhek nem fogják a küszöböt kerülgetni, hanem a küszöb és a kaptárközi nyíláson föl bujnak a röplyulásba, mégpedig sokkal hamarabb, mintha csupán egy centis küszöböt is alkalmaznánk a régi módon. De még így sem szabad igen széles küszöböt alkalmazni, mert ez a beröplyülés közben aláévedő méheket nagyon alá kényeszerli s így több időt is vesztesgetnek a fölmaszkálással. Én már ezelőtt 8 évvel alkalmaztam ilyen küszöböket a melyekkel mindig teljesen megvoltam elégedve.

Szekeres István.

Visszafejlődés.

Irta: Kleisl Gyula.

Dr. F. K. méhésztársunk a Méhészeti Közlöny f. évi 2. számában „Alkalmazkodás” című cikkében elismeri azt, hogy a mozgatható szerkezetű méhlikásokban úgy mennyiségben, mint minőségben többet termelhetünk, mint a parasztkásokban, mégis cikkével arra buzdítja az öregebb méhészeket, hogy azok csak maradjanak a parasztkások méhészkedésnél, mert azoknak szemel már nem eléggé élesek és testi törekenységüknél fogva a mozgatható méhlikásokkal járó operációkat nem képesek végezni. Ez visszafejlődést jelentene már-már virágzásnak indult méhészetünkben.

Ma már annyiféle mozgatható rendszerű méhlikásunk van, hogy az öregebb méhész is kiválaszhatja magának azt a rendszert, amellyel képes okszerűen méhészkedni. Akinek pedig már annyi testi ereje sincsen, hogy egy keretet képes legyen a kaptárból kimosztítani, az már igazán ne méhészkedjék, mert a parasztkásoknak ide-oda emeléséhez, fölfordításához is kell erő.

Ma, amikor már van olyan mozgatható szerkezetű kaptárunk is, ahol betelelés, kitelelés, költőtérelzáras, mézelőtér megnyitás, elzáras, fedődeszka fölrakás, leszedés s. b., nem szükséges, igazán mivel se indokolt, hogy az ósdi parasztkásokkal méhészkedjünk.

Ilyen könnyen kezelhető méhlikás a Boczónádi 30 keretes felső kijárós kaptár. Ilyen kaptárakkal való méhészkedés igazán gyermekjáték.

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás. Az E. M. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be 1926. máj. 1. től.

1925. évre 50.-L. tagdíjat fizetett: Dumbrava József Palotálva, Lengyel Ákos Kraszna.

1926. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Stanescu László Gerendkeresztur, Moré János Mjtítel, Szabó Gerson, Tatay Gyula Naszód, Busoiu Gyula Obrásza, Moldovan Pánfil Bánfihunyad, Egyed István Kobor, Zábor Gyula Petrozsény (II. rész), Rabbj Imre Pécska (I. rész.), Ifj. Puskás Samu Remete, Virág Sándorné Szilágypercesen, Izsák Mór Márton Szinerválja, Ádám Béla Bobota, Pálffy Áron Hodgya, Helegda Sándor, Bartha Miklós, Foris András Kiskapus, Kovács János Szászegerbég, Magyaros József Biharpuspöki, Joo Kálmán Szarazberek (II. rész), Benedek Árpádné Papolcz (II. rész), Tóth Károly Seprős, Váma Sándor (I. rész), Gálfi Máté Mészko (I. rész), dr. P. Florianu Marosvásárhely, Papp Alajos (II. r.), br. Bánffy Ferenc Kolozsvár, Ajtay Albert Kolozsborsa, gr. Teleki Géza Alsószuk, Lammert István A.-Gyeres, Pacurariu Aurél Katona, özv. Simonffy Jenőné Szamosfalva (I. r.) Kodori Lajos (II. r.) Hajdu Lajos Marosujvár (II. r.) Györy Ferenc Torda, Togyika Péter Borosbes, Nagy Gyula Ispánlaka, Zélinger Jakab Oszentanna (II. r.), Matkovcsik Mihály Zimándujfalu (II. r.), Kalmár Lajos (II. r.), Sajtos Ferenc Ujvarsánd (II. r.), János József, Fekete Károly Aninosza, Székely Tihamér Sáros (II. r.), Mátyás István Gyergyószentmiklós, Ilcs Zsvikó Arad, Józsa Sándor Hodgya, Kassay F. István Szudvarhely, Bakcsy Klára Alsógárd, dr. Vitos Pál Gyorok, Laczkó Béla Kristyor, Dumbrava József Palotálva, Lengyel Ákos Kraszna (I. r.), Löwy Mór Pusztacelna (I. r.), Gherman Augustin Biharpuspöki (II. r.), Ackermann Erzsébet Bél (II. r.) Kovács Lajos Zernest (75 L.), Tieber Elek Nagybánya, Szilgythy Jenő Kolozsvár, Berkovits Izsó Mörményes, Blró Albert Arad, Lakatos János Mbánd, Nagy József Torja, Sztankovits Gyula Nagyvárad, Csizsár Mihály Kézdivásárhely (II. r.), Dali Gyuláné Csávás, Nagy Mihály, Bartha Gyula, Nagy Géza, János Ferenc, Miklós József, Gabrielli Albert, Beke István Baróth (II.-II. r.), Zsakó Kálmán Marosvásárhely (II. r.) Horváth Imre Mures-Iszvor (II. r.), Flóra József, Dunal Sándor Torda, Gáspár Béla Bardoc, Molnár Pál Bánfihunyad (II. r.), Szöke Sándor Simonyifalva, Fazakas Imre Csikszentdomokos, Szabó István Rákosd (II. r.), Koteles István Nagykömlös (II. r.), Oroó Ferenc Villágos, Nesnera Aladárné Arad, Demény János Idecsfűrdő (II. r.), Prunár János Sárd.

1927. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Papp Alajos Kolozsvár (II. r.), Györy Ferenc Torda (I. r.), Zsakó Kálmán Marosvásárhely (I. r.), József János Firtosvár-ajla, Farkas József Obesenyő.

Új tagok jelentkezése. Lapunk legutóbbi számának megjelenése óta a következő méhésztársak kértek az E. M. E. tagjai sorába való felvételüket: Oáspár Béla Barducz, Boér Gyula Alsórákos, Fekete Károly

Aninosza, Stánescu Vasille Gerendkeresztur, Bodea Péter Nadab, Tóth Károly Seprős, Busoiu Gyula Obrésza, Laczkó Béla Gurabárza, dr. Vitos Pál Gyorok, br. Bánffy Ferenc Kolozsvár, Ajtay Albert Kolozsborsa, Méra László Marosvásárhely, Kovács Lajos Zernest, Pálffy Áron Hodgya, Szöke Sándor Simonyifalva, Kraftsik Rudolf Visóbsztra, Kristály István Tölgyes, Ifj. Barabás József Tölgyes, özv. Simonffy Jenőné Szamosfalva, Máthé Ferenc Kolozsvár, Pacurariu Aurél Katona, Neszmerák Gyula Arad, Vána Sándor Mészko, Gálfi Máté Mészko, Blró Albert Arad, Oroó Ferenc Villágos, Rászga Ferenc Várboksán, Nesnera Aladárné Arad.

Különfélék.

Az alsó, vagy felső kijáró jobb? Mindkét kijárónak alkalmazását egy kaptáron és egy törzsnél tartom célszerűnek. Az alsó kijáró télen elzárva tartandó, a felső pedig nyitva. A tisztulási kirepülés és a kaptárfenék kitakarítása után, az alsó kijáró megnyitandó, a felső elzárandó. A főhordás kezdetekor a felső kijáró is megnyitandó. Betelelés után pedig az alsó kijáró elzárandó. Így a méhek állandóan hűvös-melegben élnek. *Engli V.*

A röpdeszkáról nem osztom Baric méhésztárs ur nézetét, a szigorú 10—15 mm-re szabott röpdeszka megfelelősége és alkalmazása tekintetében. A röpdeszkák szélesség és hosszúsága, mindig a kaptárrendszerhez vannak szerkesztve s nagyon megfelelnek a hivatásuknak. A fáradt méhek, melyek a kaptár, vagy méhszín falára szállnak pihenni, már révébe jutottak azaz fedél alá, ahol veszedelem nem érheti őket. *Engli Vilmos.*

Méhészeti tudósítás. Biharpuspöki tudósítónk jelenti: Május hó 12 én megkezdte bontani fűrtjeit az akác és virágzása még ma is tart és annak dacára, hogy a fák ága roppanásig telve voltak virág fűrtökkel, mézelni mégsem tudott. Azt hihzem a hűvös idők miatt a nektár képződés nem fejlődött ki bennük, amit a mézhozam számot aligtevő mennyisége világosan igazol. Hőmérsékletünk március, április és május hónapokba állandóan hűvösök voltak, különösen az éjelek. Az éjeli és hajnali hőmérséklet átlag 8—15° C. mutat

Vándorgyűlés. A vándorgyűlések sikeres megtartása érdekében az előkészítő munkálatok folyamatban vannak. A székelyudvarhelyen tervezett vándorgyűlésen előadások tartását vállalták Dr. László Márton (Kolozsvár) egyesületünk alelnöke és Szentpéteri György (Erzsébetváros) választmányi tagtársunk. A vándorgyűléseket illetőleg tagtársainkat a lapunkban állandóan tájékoztatni fogjuk.

Méhészgyűlés. Az E. M. E. igazgató választmánya és gazdasági bizottsága f. hó 12 én d. u. 5 illetve 4 órakor ülést tartanak az egyesület házsongárdi méhtelepén. Felkérjük az érdekelt méhésztársainkat, hogy a gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek mert több az egyesületi illetve fontos megbeszélni való kerül tárgyalásra. A gyűlés kapcsán alkalma nyílik az ügyek vezetőségének arra, hogy felügyeletet és ellenőrzést is gyakorolja a telep felett, amelynek vezetőjét az idén *Ambros Dezső* az egyesületi titkár jegyzője, mint telepgondnok vette a kezébe *Szabó Mihály* méhészmester segítségével mellett.

Méhészeti tanfolyam Marosvásárhelyen. A Marosvásárhelyen tartandó méhészeti tanfolyam idejét még nem közölhetjük, mivel az előadók felkért tagtársaink mindegyikétől az *előadások vállalására vonatkozó* válaszok nem érkeztek be. Mihelyt az előadások tartása biztosítva lesz, a tanfolyam idejét meghatározuk és közöljük. Előzetes tájékozódás céljából kérjük a környékbeli tagtársainkat, hogy a tanfolyamon résztvenni ohajlík neveit egyesületünk titkári hivatalához kolozsvár (Str. Muresan volt Atilla-u. 10 sz.) közölni sziveskedjenek.

Milyen lesz az idei mézszüret? Több oldalról érkezett jelentés az idei mézszüret kilátásairól és eddigi eredményeiről az E. M. E.

titkári hivatalába, amelyből megállapíthatjuk, hogy noha bő akác virágzás volt, a méhek nem tudták a virágzás idejét kellőleg kihasználni. Egyrészt a páratelt nagy melegben való gyors elvirágzása miatt, másrészt a gyakori esőzések miatt, amelyek tartósan a kaptárba szorították a méheket. A hordást a szeles időjárás is nehezítette. A pergetés eredménye a várakozáson alul maradt az Alföldi részekben. Erdély hegyes vidékein a pergetés csak a héten kezdődik meg. Az akác után a hársból remélhetünk kedvező időjárás esetén valamelyes hasznót. Az árak a tavalyi szinten állanak, változatlanok.

Méhészeti tanfolyam elhalasztása. A M. K. múlt havi számában hirdetett méhészeti tanfolyam, — melyet május hó 26-tól június hó 4-ig Kolozsváron ohajtottunk megtartani — Kellő számu jelentkező hiánya miatt későbbi időre elhalasztott. A tanfolyam idejét közölni fogjuk.

Figyeljünk a tagdíj nyugtázásokat. Felkérjük tisztelt Tagtársainkat, hogy a tagdíj nyugtázásokat állandó figyelemmel kísérni sziveskedjenek lapunkban, mert postai portó kiméltése okából a tagdíj nyugtázásokat csak a Méhészeti Közlönyben eszközöljük.

Lapunk múlt számához mellékelünk egy-egy tagsági nyilatkozatot. Több tagtársunk volt szives azt aláírni és beküldeni. Akik még nem szereztek volna ennek felhasználásával új tagot kérjük, hogy mtelőbb tegyék azt.

Valló—Török: A méhtenyésztés vezérfonala című méhészeti szakkönyv megrendelhető az E. M. E. titkári hivatala útján 25 lei beküldése ellenében. Portó díj 1 L.

Műlép árak: Kg.-ként 260 L. *Viasz árak:* Kolozsváron nagyban kg.-ként 200 L. kicsinyben 220 L. *Méz árak:* Kolozsvárt nagyban 36—40 L. kicsinyben 46—60 L. kg.-ként.

Tagsági díj. Az E. M. E. 1926 évi tagsági díja 100 L. mely egy összegben január hó 1.-én esedékes és legkésőbb június hó 1-ig beküldendő a titkári hivatalhoz.

Cím és lakásváltozások pontos beküldését kérjük, nehogy a lap küldésében fennakadás történjenk.

Pénzüldeményeknél kérjük az utalvány-szelvényen feltüntetni az összeg rendeltetését.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. Á. Biharpuspöki, A M. K. formáján az idén nem változtathatunk legfennebb jövőben. A tudósításért köszönet. Lapunk változatosabbá tétele érdekében többször fordultunk öreg méhésztársainkhoz cikkekért, amint azt a t. tagtárs ur olvashatta is. Amikor a M. K.-t annyira lektcsinyli, u. akkor más oldalról nagyon dicsérik. Egyik végtől sem engedjük magunkat elragadtatni. Dolgozunk szerényen a lehetőségek által szabott határok között a nemes cél érdekében és munkánkhoz kérjük a t. Méhésztársaink közreműködését, köztük az Önét is.

Apróhirdetések.

Garantált liszta méhviaszból hengerprésszel előállított műlép, mindenféle méhészeti eszköz és kaptárak legszolidabb kivitelben kaphatók Szurduki Kracs Kornél méhgazdaságánál Sibiu Str. Gheorghe Cosbuc 3. Elvállalok viaszt műléppé átdolgozásra. Levelezésnél válaszbélyeg meléklendő. 3890

Olasz méhraj kerestetik. Kérjük azon tagtársainkat, akik eredeti olasz méhrajokkal rendelkeznek és eladni szándékoznak, hogy címüket Skyva Ferenc állomásfőnökkel, Visáubistra, közölni sziveskedjék.

„MÉH”

a magyar méhészek lapja
BUDAPEST, ARANY J.-U. 1.
A legelterjedtebb és legkedveltebb méhészeti szaklap.

Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal.
Előfizetési díj az 1926. évre 200 L. Beküldhető utalványon.